

$\frac{\text{Effekt}}{\text{Bivirkninger} \times \text{pris}} = \text{Rationel Farmakoterapi}$

Nr. 10 • Oktober 2008

Forårskurser 2009 – for læger

Brug af psykofarmaka

Medikamentel behandling af affektive lidelser, angst, søvnforstyrrelser og psykotiske tilstande. Relevante lægemidler – herunder antidepressiva, antipsykotika, anxiolytika og hypnotika – vil blive gennemgået med stillingtagen til deres rationelle anvendelse.

Undervisere

Kurt Bjerregaard Stage, klinisk lektor, ph.d., overlæge, speciallæge i Psykiatri, Odense Universitetshospital.

Henrik Lublin, centerchef, dr. med., Psykiatrisk Center Glostrup.

Kursusleder *Lars Bjerrum*, lektor, ph.d., speciallæge i Almen Medicin og Klinisk Farmakologi, Forskningsenheden for Almen Praksis, Syddansk Universitet.

Dato: 05.01.09, Fredericia
Kl. 09.00-16.30

Dato: 07.01.09, Næstved
Kl. 09.00-16.30

Gynækologisk endokrinologi – Rationelle behandlingsprincipper

Kontrception, postmenopausal hormonsubstitution samt behandling og udredning af uregelmæssig blødning vil blive gennemgået. Derudover gennemgås behandling af osteoporose.

Undervisere

Sven O. Skouby, professor, overlæge, dr. med., Gynækologisk afd., Frederiksberg Hospital.

Lisbeth Nilas, overlæge, dr. med., Gynækologisk afd., Hvidovre Hospital. Kursusleder *Bjørn Krølner*, speciallæge i Almen Medicin, dr. med., København.

Dato: 04.02.09, Slagelse
Kl. 09.00-16.30

Dato: 04.03.09, Ebeltoft
Kl. 09.00-16.30

Rationel Farmakoterapi – en hurtig opdatering

Til dig, der ønsker en bred og hurtig opdatering i de nyeste behandlingsstrategier inden for nogle af de vigtige farmakoterapeutiske områder i almen praksis, som hypertension, hjerteinsufficiens, type 2-diabetes med særlig fokus på den ældre polyfarmacipatient. Kurset vil være meget praktisk orienteret med klare anbefalinger af lægemiddelvalg og gode råd i den kliniske hverdag fx til, hvordan man fortolker lægemiddelreklamer.

Undervisere

Jens Peter Kampmann, institutchef, dr. med., IRF

Mats Lindberg, speciallæge i Intern Medicin og Rheumatologi, IRF

Dorte Glinthborg, cand. pharm., IRF
Kursusleder *Preben Holme*, speciallæge i Almen Medicin, IRF

Dato: 29.01.09, Fredericia
Kl. 09.00-16.00

Dato: 02.04.09, Lyngby
Kl. 09.00-16.00

Medicingennemgang

Kurset vil primært henvende sig til almen praksis med henblik på at støtte lægen og udbrede kendskabet til medicingennemgang som en del af lægens opsøgende hjemmebesøg og kontrol af multimedicinerede patienter. Ud over gennemgang af hidtidige erfaringer og viden, vil kurset, på baggrund af sygehistorier, give en række eksempler på medicingennemgang inden for brede terapeutiske områder.

Undervisere

Dorte Glintborg, cand. pharm., IRF
Kursusleder *Preben Holme*, speciallæge i Almen Medicin, IRF

Dato: 23.04.09, Middelfart
Kl. 09.00-16.00

Antibiotika – god klinisk anvendelse

Kurset omfatter den basale bakteriologi samt antibiotika. Med udgangspunkt i sygehistorier gennemgås en lang række af de hyppigste sygdomme – overvejende fra almen praksis – samt den rationelle behandling heraf.

Undervisere

Henrik Friis, adm. overlæge, Slagelse Sygehus, Diagnostisk Center, Klinisk Mikrobiologisk afd.
Kursusleder *Peter Kjærgaard*, speciallæge i almen medicin, Stenløse

Dato: 05.05.09, Odense
Kl. 09.00-16.30

Kardiovaskulær farmakologi

Med udgangspunkt i relevante lægemidler gennemgås behandlingen – overvejende i almen praksis – af hjer-teinsufficiens, iskæmisk hjertesygdom og arytmier. Hvert emne vil blive fulgt op af en diskussion på baggrund af opgaver.

Undervisere

To af følgende læger fra Rigshospitalets Hjertecenter:
Jørn Carlsen, overlæge, dr. med.
Peter Clemmensen, overlæge, dr. med.
Søren Boesgaard, overlæge, dr. med.
Kursusleder *Preben Holme*, speciallæge i almen Medicin, Stenløse

Dato: 19.03.09, Middelfart
Kl. 09.00-16.30

Tilmelding / afbud

- Målgruppen for vore kurser er praktiserende læger og kommende almen medicinere samt hospitalslæger.
- Tilmelding og betaling foregår *kun* via IRF's hjemmeside www.irf.dk.
- *Navn og adresse skal være personlig og evt. refusion fra arbejdsgiver skal formidles af dig selv.*
- Ved afbud kontakt venligst irf@dkma.dk eller koordinator Alice Graybill på tlf. 4488 9121.
- Tilmeldingen er bindende. Ved afbud efter 28.11.08 refunderes kursusgebyret *ikke*.
- Kurserne kan *ikke* byttes eller overdrages til andre.

Pris / betaling / optagelse

- Prisen pr. kursus er kr. 500,-. Betaling foregår sammen med tilmeldingen via betalingsformularen på IRF's hjemmeside.
- Du er først endeligt optaget på kurset, hvis du i starten af december dvs. i uge 49 får besked om dette via din e-mail. Det er derfor *meget* vigtigt, at du opgiver korrekt e-mail adresse ved tilmeldingen.
- Du vil fra begyndelsen af januar løbende kunne holde øje med restpladser på nettet, tilmelde dig og betale. Hvis du bliver optaget på det pågældende kursus, vil du ligeledes – i løbet af nogle dage – få besked om dette via din e-mail.

Kurserne er godkendt af Efteruddannelsesfonden.

Gardasil – Bivirkninger

Institut for Rationel Farmakoterapi

Den 1. oktober 2008 begynder et catch-up program med gratis HPV-vaccination af piger født i 1993, 1994 og 1995. Tilbuddet gælder indtil udgangen af 2010.

Den 1. januar 2009 påbegyndes det ordinære vaccinationsprogram for 12-årige piger, hvor piger født i 1996 og senere kan vaccineres gratis.

Til programmet er valgt Gardasil, der tidligere har været anmeldt på IRFs hjemmeside (6. november 2006; revideret 26. oktober 2007). Gardasil gives som en vaccinationsserie i 3 separate doser à 0,5 ml intramuskulært til tiden 0, 2 og 6 måneder.

Både Sundhedsstyrelsen og Lægemiddelstyrelsen vil tæt følge antal og art af bivirkninger og opfordrer alle læger til at indberette ved selv let mistanke om en formodet bivirkning. Indtil november 2008 er det i øvrigt lovpligtigt at indberette alle mistænke bivirkninger ved brug af Gardasil (Læ-

gemiddelovens § 55, stk. 1. og Bekendtgørelse 1237 af 26. december 2005 om indberetning af bivirkninger m.v.). Se endvidere »Brev fra Lægemiddelstyrelsen«, som nærmere om-taler overvågningsproceduren.

Bivirkninger m.v.

Her gives en oversigt over de mest almindelige bivirkninger samt sjældne, alvorlige bivirkninger.

Meget almindeligt (dvs. over 1%) er forbigående temperaturstigning, rødme på injektionsstedet, eventuelt ledsaget af smerter, hævelser, kløe og blødninger.

Sjældnere dvs. < 1% er set nældefeber samt – endnu sjældnere – bronkospasmer.

Efter markedsføringen er endvidere spontant rapporteret om kvalme, opkastning, svimmelhed og synkoper. Der er også her set enkelte tilfælde af overfølsomhedsreaktioner som anafylaksi.

Der er kun udført få *interaktionsstudier*. Samtidig indgift, men på forskellige injektionssteder, af hepatitis B vaccine forstyrrede ikke immunresponsen over for Gardasil, ligesom samtidig indgift af hormonale kontræptiva ikke gjorde det. Patienter blev udelukket fra de kliniske forsøg, hvis de inden for de sidste 6 måneder havde modtaget immunglobuliner eller blodprodukter.

Dyreforsøg har ikke givet mistanke om teratogenicitet, men i graviditeter med estimeret start op til 30 dage efter vaccinationen sås 5 tilfælde af medfødte misdannelser sammenlignet med 5 i placebogruppen. Disse tal er for små til sikre udsagn, men indtil videre bør Gardasil ikke anvendes under graviditet. Ved accidentelt brug er der dog alene af denne årsag ikke grund til abort.

I modsætning til forholdene ved graviditet kan Gardasil godt gives til lakterende kvinder.

Benzodiazepiner – igen igen

Af Birgit Toft, Institut for Rationel Farmakoterapi

Sundhedsstyrelsens Vejledning nr. 38 om ordination af afhængighedsskabende lægemidler trådte i kraft 1. juli 2008. I den forbindelse har IRF udformet 3 foldere om de nye regler til læger, praksismedarbejdere og brugere og deres pårørende.

Forsiden af disse tre foldere ses her, og folderne kan fremover rekvireres fra IRF ved at sende en e-mail til irf@dkma.dk.

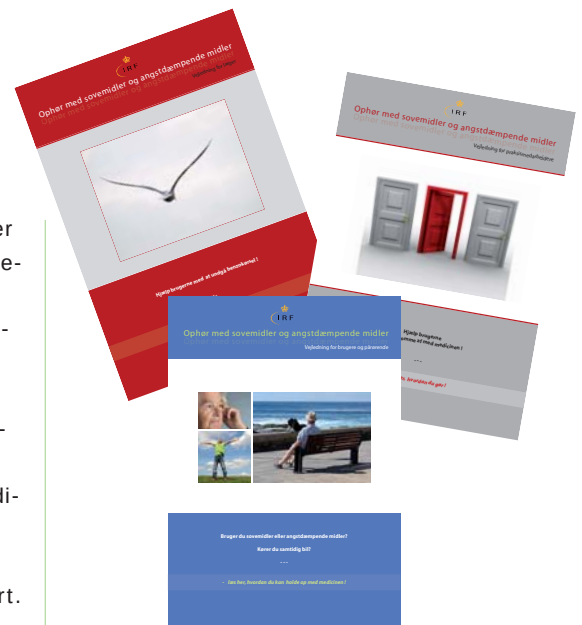
Det er i flere undersøgelser slået fast, at man har en 2-3 gange øget risiko for at komme galt af sted i trafikken, hvis man under bilkørsel er påvirket af benzodiazepiner og benzodiazepinlignende midler. Derfor fokuserer folderne på trafikfarlighed, og på bagsiden af lægefolderen er der trykt det bilag fra Sundhedsstyrelsens

vejledning, der fortæller, hvilke doser man kan indtage og samtidig få anbefalet kørekort.

Det er især i forbindelse med fornyelse og forlængelse af kørekortet, at ansvaret for ordination af disse midler er indskærpet over for praktiserende læger. Men det er også vigtigt, at lægen er opmærksom på ordination af disse midler til patienter med kørekort, selvom det ikke er i forbindelse med fornyelse af kørekort.

Det er ikke længere muligt at bestille benzodiazepiner og benzodiazepinlignende lægemidler over telefonen og internettet.

Da mange recepter på benzodiazepiner og benzodiazepinlignende midler hidtil har været bestilt gennem sekretærene, anviser folderne til praksis-

medarbejderne, at dette ikke længere skal være praksis.

Desuden er der i folderen anvisninger på, hvordan sekretærene kan hjælpe den praktiserende læge med at få bugt med den vanedannende medicin.

Basislisten.dk: Lægens værktøj til rationel medicinordination

Af Marianne Møller, Institut for Rationel Farmakoterapi

»Lægemiddelstyrelsen vil nu sikre patienterne billigere medicin. Derfor vil de lægge et program på alle lægers computere, som automatisk vil lade det billigste produkt poppe op«. Sådan stod der i dagspressen for et par uger siden, da en journalist erfarede, at Institut for Rationel Farmakoterapi (IRF) er involveret i udvikling af elektroniske rekommandationslister.

Informationen skal tages med et gran salt, men rummer alligevel en vis sandhed. For de regionale lægemiddelkonsulenter, tidligere »Alk'e«, har gennem nogen tid arbejdet for at lave en elektronisk version af de velkendte basislister, som indtil i dag har eksisteret på laminerede papirark.

Det er regionernes arbejde med dette, hvor IRF har deltaget som faglig sparring og sekretariat, der nu resulterer i, at størstedelen af de praktiserende læger på et tidspunkt får adgang til basislisterne via deres IT-system.

En støtte til lægerne

Hjemmesiden, der viser regionernes forslag til førstevalg af lægemidler til brug i primærsektoren, findes på Basislisten.dk. Formålet er at støtte lægerne i at foretage det mest fornuftige (rationelle) valg af lægemiddel på baggrund af effekt, bivirkning og pris. De praktiserende læger er via deres overenskomst forpligtede til at tage økonomiske hensyn ved ordination af lægemidler. Basislisten.dk skal gøre det lettere for lægerne at tage disse hensyn, samtidig med at patienterne sikres en god behandling.

Regionen foreslår førstevalg

Regionerne har samarbejdet om at udvikle brugerfladen, hvor man via et Danmarkskort guides ind på anbefalingerne i hver region. Selve valget af de lægemidler, der fremgår af listen, foretages dog i den enkelte region. Det skyldes, at valget af lægemidler skal afspejle de lokale anbefalinger.

Da Basislisten.dk primært er et værktøj til praktiserende læger, er målet at give lægerne direkte adgang til anbefalingerne i den enkelte region i ordinationsøjeblikket. De fleste af Danmarks alment praktiserende læger forventes i løbet af 2008 at få direkte adgang fra deres IT-system.

Et valg mellem analoger

Lægemiddelgrupperne på Basislisten.dk er dem, der mængdemæssigt og

økonomisk fylder mest i den daglige lægepraksis. Basis for de konkrete anbefalinger af førstevalg er en vurdering af effekt, sikkerhed og pris ved behandling med tilgængelige, analoge lægemidler. Altså lægemidler med forskelligt indholdsstof, men sammenlignelig effekt. Praktiske forhold som fx doseringshyppighed kan også have betydning. Anbefalingerne på Basislisten.dk tager afsæt i Den Nationale Rekommandationsliste.

Basislister med kurs mod fremtiden

Basislisten.dk er ikke specifikt rettet mod andre målgrupper end de praktiserende læger. Da de lokale rekommandationer nu kommer til at ligge online, kan andre end lægen selv, bl.a. andre sundhedspersoner og lægemiddelbrugere, dog lettere end hidtil blive opmærksomme på regionernes arbejde.

Og på sigt kan Basislisten.dk integreres i andre IT-systemer i sundhedssektoren og derved nå andre målgrupper.

For mere information – se Basislisten.dk eller irf.dk.

På hjemmesiden Basislisten.dk kan den praktiserende læge nu få hjælp til at foretage det mest fornuftige valg af lægemiddel, elektronisk i ordinationsøjeblikket. Regionerne lancerer snart hjemmesiden, som kan erstatte – eller supplere – de velkendte papirversioner.

Mød IRF på Lægedage i november

Institut for Rationel Farmakoterapi har igen i år en stand på Lægedage i Bel-lacentret den 10.-14. november.

Vores stand er dagligt bemannet med bl.a. instituttets eget lægefaglige

personale, som er parat til at svare på dine spørgsmål om rationel behandling, rekommandationer og kurser. Om onsdagen kl. 09.00-12.30 inviterer vi dig ligeledes til at deltage i vores sym-

posium. I år er temaet "Rationel farmakoterapi – også for børn" og har vægt på smerte- og astmabehandling. Hold dig opdateret om IRF's aktiviteter på Lægedage på www.irf.dk